

GAZETA TRANSILVANIEI.

Redactiunea si Administratiunea:
Brasiovu, piati'a mare Nr. 22. — „Gazet'a" ese:
Joi'a si Duminec'a.

Prețulu abonamentulu:
pe unu anu 10 fl., pe siese luni 5 fl., pe trei luni
3 fl. v. a. — Tieri esterne 12 fl. pe unu anu s'eu
28. franci.

Anulu **XLI**.

Se prenumera:
la postele c. si r. si pe la dd. corespondenti.

Anunciurile:
un'a serie garmondu 6 cr. si timbru de 30 cr.
v. a. pentru fiicare publicare. — Scrisori ne-
francate nu se primescu. — Manuscripte nu se
retramitu.

Nr. 63.

Joi, 2210 Augustu

1878.

Efectele ocupatiunei.

Brasiovu, 21 Augustu, 1878.

La ordinea dilei este si va remané inca multu timpu grav'a cestiune a ocuparii Bosniei si Herzegovinei. Numai incupe indoie'la, ca ministru de esterne si consiliarii sei din Vien'a nu s'au asteptatu la o resistintia seri'osa din partea poporatiunei mohamedane si chrestine, ca-ci deca ar' fi prevediutu o asemenea resistintia, ar' fi trebuitu se tramita nu 80,000 ómeni, ci celu puçinu 200,000, spre a cuceri acele provincii. Acést'a prima si grava eróre o marturisescu astadi chiaru si officiosii din Budapest'a. Ei ceru acuma o mobilizare mai estinsa „spre a tranti la pamentu catu mai curendu pe toti inimicii monarchiei, pe cei declarati pe façia si pe cei secreti.“

Trupele nóstre s'au luptatu cu mare bravura, dér' dupa cumu se constata acuma mai pretutindeni erau in numeru prea micu façia de insurgenti, cari pandeau cu miile inderetulu positiuniloru loru intarite, cunoscèndu bine tóte cararile cea mai mare parte atatu de nepracticabile ale aceluor tie-nuturi muntóse. Din caus'a acést'a, desi trupele austriace au inaintatu mereu, perderile loru au fostu fórte simtibile. Dintre tóte divisiunea Szapáry, compusa din regimente unguresci, a suferitu mai multu. De aceea i s'a tramisu inca in 13 Augustu o brigada in ajutoriu. Dér' si celelalte divisiuni au avutu perderi insemnate, si loru le trebuiescu intariri. In urma acést'a se tramisera noue regimente pe la Broodu si Gradisc'a in Bosni'a. Se anuntia totodata, ca Maiestatea S'a ar' fi ordonatu a se pune pe pecioru de resbelu o parte din armat'a teritoriala ungara (honvedi) cu scopu cá se inlocuiesca trupele ce se afla acuma in Croati'a si Graniti'a-militara in garnisóna, cá aceste tóte se póta trece apoi peste fruntarii. Astfeliu spera officiosii, ca in curendu voru fi 100,000 combatanti in Bosni'a. Ajunge-voru acesti'a spre a terminá greau'a opera a pacificarii?

Se lasamu inse cestiunea militara. Astadi nimeni nu póte predice ce cursu voru mai luá inca evenemintele, candu si in ce modu se va pune capetu insurrectiunei bosniace. Siefulu ministeriului de esterne, dise deunadile „N. fr. Pr.“, a comisu o mare eróre crediendu, ca bosniacii si herzegovenii se voru supune orbisiu, cá o turma de vite; nu comand'a armatei ci elu singuru este responsabilu pentru perderile doreróse ce avura a suferi trupele nóstre, elu a adusu monarchi'a intr'o situatiune, din care védia cumu o va scóte bravur'a si sacrificiele armatei.

Totu in sensulu acést'a vorbesce si organulu partidei nationale croate, dér' mai face dependenta stabilirea durabila a pacii in provinciile ocupate de directiunea, ce-o va luá politic'a interi'ora a monarchiei. Eata ce dice „Obzor“ cu privire la acést'a:

„Dupa luptele dela Maglay si Jaice incéta fectiunea mandatulu europeanu si a tractatulu cu Turci'a. Ostasii nostri adapa si cucerescu Bosni'a cu sangele loru eroicu.“ Ceea ce se petrece acuma in Bosni'a, e resbelu! Monarchi'a nóstra ia acuma tiér'a acést'a nu cu mintiun'a, nu cu uneltiri diplomatice, ci cu sangele scumpu alu ostasiloru sei. Din situatiunea critica, in care amu intratu inse ne póte scapá numai o idea mare. Armat'a nóstra brava va implini missiunea ei, va suprimá insurrectiunea. Dér' deca Bosni'a va fi odata la peciórele Maies-tatii nóstre atunci védia diplomatii si politiciii, cá se nu strice totulu. Ceea ce au castigatu, ei voru poté intari si asigurá numai atunci, deca voru in-tielege missiunea slavica a monarchiei. La dincontra fiecare petricica de pe peninsul'a balcanica va deveni o stenca a resistentiei!“

Este importantu ceea ce scrie „Obzor“,

fiindu-ca esprima ideile partidei nationale croate, care jóca unu rolu mare in cestiunea ocuparei. Press'a vienesa semnaléza deja o schimbare a politicei interi'ore in favorulu slaviloru. Petrecerea principelului mostenitoriu in Prag'a se dice, va inaugurá o impacare cu cehii. „Nene Freie Presse“ sustiene, ca politic'a esteri'ora a monarchiei are unu caracteru slavu, ca si in Bosni'a se va stabili domni'a slaviloru, ca generalii uostri slavi au avutu intotdeauna o influentia mare, ca politic'a loru de cucerire slava este, care acompanéza trupele nóstre la Seraievo, ca chiaru si ministru de esterne este numai o papusie a partidei acesteia militare, ca acolo la sudu incepe a se gramadi unu corpu austro-slavu, care amenintia a rupe inelulu dualismulu.

Eata ce efecte póte avé ocuparea. Amu disu inca cu cateva luni inainte, ca intrarea trupeloru austriace in Bosni'a va fi semnalulu unoru mari modificari in vieati'a interi'ora de statu a monarchiei.

Luptele in Bosni'a.

Dela Vien'a se anuntia: „Dupa o scire telegrafica, sosita astadi (17 Augustu), divisiunea 20 de sub comand'a gener. Szapáry a fostu atacata eri inainte de amédiu de catra o trupa insemnata si tare lenga Doboy la tiermulu dreptu alu Bosnei si respinse, desi cu mari perderi, tóte atacurile. — Cu tóte provocarile de pana acuma, comandantulu trupeloru n'a potutu tramite listele cerute despre perderile suferite, deórece trupele avura in continuu marsiuri si lupte. Numai incatu privesce lupt'a de eri dela Doboy se scie ca au cadiautu morti: Maiorii Giessübel dela reg. 39, Sarlay dela reg. 78; capitanulu Loy dela alu 78-lea, capit. Schaffer si locot. Kreutzinger dela reg 61.

Comandantulu corpuriloru de armata alu 13-lea telegraféza din taber'a dela Foinic'a-Cups'i'a (spre Seraievo), ca in 15 l. c. trupele nóstre au atacatu positiunea intarita a insurgentiloru la Han-Belalovac si au reportatu asupra loru o victoria stralucita. Taber'a insurgentiloru, unu stindartu, multe cara cu munitiune cadiaura in manile colóuei din flanculu dreptu, care atacá pe insurgenti in cósta si in spate. Insurgentii o luara la fuga spre Visoc'a si Kiseljak. Tunurile 'si le-au fostu dusu mai inainte. Perderile nóstre nu sunt insemnate. — La divisiunea 20 diu'a de 17 Augustu a fostu linistita. Generalulu Szapáry ocupa positiunea la tiermulu dreptu alu Bosnei si are pe inamicu in façia. — In 15 a demonstratu gener. Csikos in contra insurgentiloru, cari amenintiau Travnicu din spre Livno. O lupta se incinse la Guber inainte de Livno, la care luá parte batalionulu de venatori terrioriali dalmatini, care se tienù fórte bine si causá insurgentiloru mari perderi. Insurgentii (vreo 3300 ómeni cu 8 tunuri de munte) se retrasera la Livno. Venatorii dalmatini suferira o perdere de 10 morti si 5 vulnerati. Dupa terminarea luptei unu detasiamentu turcescu constatoriu dintr'unu officieru si 56 soldati a fostu silitu se predé armele la pichetulu Arzano.

„Deutsche Ztg.“ primesce din Agramu urmatórea telegrama: „Dupa unele sciri sosite aci despre lupt'a dintre satele Costainici'a, Svetlic'a si Camen, la tiermulu dreptu alu Bosnei in façia de Doboy, a fostu angagiata din partea nóstra ceva mai multu decatu o brigada, care fù atacata de o trupa inamica de trei ori mai númeroasa. Regimentele de infanteria mare-duce Alexis Nr. 39 (Debretinu), br. Soccievici Nr. 78 (Esseg) si Alex. Cesarevici Nr. 61 (Temisiór'a) se se fi luptatu cá nesce lei, dér' au avutu, dorere, perderi insemnate, intre cari multi officieri. Artileri'a a impuscatu brilliantu si a causatu insurgentiloru mari perderi. Comitele Szapáry a asistatu la lupt'a.

Lui „N. Wiener Tagblatt“ i se scrie dela Drin'a: Déca agentii austro-ungari au fostu bine informati, atunci au trebuitu se afle de ceea ce se prepará in Bosni'a de ostu. Trebuie se ne miramu dér', ca aceia, cari au croitu planulu de ocupatiune, au aflatu de bine a incredentiá nuna i unei singure divisiuni esecutarea unei probleme, pe care abia o putere dupla ar' fi potut'o resolvi. Inca in 29 Iulie le stá organisatoriloru insurrectiunei la dispoziitiune, in raionulu Bielin'a-Gracaniç'i'a 25 tabore (batalióne) trupe irregulare si 5 batalióne turcesci regulate cu 16 tunuri. Intre aceste nici nu sunt socotite mai multe mii de chrestini greco-orientali. Pe tiermulu stengu alu Drinei intr'o circonferintia de vreo 50 miluri traiescu catolicii, neconditionatu supusi stindartulu austriacu, numai cá nesce insule mici in mediu-loculu mohamedaniloru si alu serbiloru, cari facu mai multu de 8 din diece parti ale locuitoriloru Bosniei ostice. Intre aceste elemente s'a agitatu barbatesce in contra ocupatiunei. Panslavisti din Moscva, Omladinisti din Belgradu, agenti din Cetinie, dedura man'a cu agentii lui Sieic-ul-Islam din Constantinopolu, ai lui Hagi Loja din Seraievo si ai „ligei albanese“ din Prizirend. Din Serbi'a trecura vreo 2000 de ómeni armati in Bosni'a. Luptatorii straini, si consoçii indigeni straini formara legiuni anumite sub comand'a unoru conducetori militari probati. Ei erau toti armati cu puscii si cu revolvere de sistemulu nou. Comand'a superi'ora o au officieri superiori turci. Bandele aceste au fostu asiediate in positiuni bune strategice dela Drin'a pana la Gracaniç'i'a. Si Fadeieff a fostu dincolo de Drin'a si avù cateva convorbiri cu voivodii chrestini si cu siefi mohamedani.

Din partea Serbiei insurrectiunea a fostu ajutata cu tóte mediulócele possibile. Incependu dela provisiuni pana la tunuri tóte se espedara in Bosni'a de pe tiermulu dreptu alu Drinei. Candu a trecut fruntari'a gen. Szapáry, resistenti'a erá deja organisata si tóte erau gat'a pentru actiune. Se póte dice fora a esagerá, ca aceste divisiuni stá façia o ostire inca odata asia de númeroasa. Pe lenga acést'a trupele austro-ungare au fostu tradate mai la fiecare pasu. Localitatea, care astadi facea comandantulu divisiunei declaratiunile cele mai devote de supunere, cá Gracaniç'i'a spre esemplu, in diu'a urmatória luá armele ascunse si sari in spatele trupeloru austriace. Nu mai incupe indoie'la, ca insurgentii au fostu incuragiati si prin scirile din Herzegovin'a. Asia se anuntia, ca in muntii Senicei si Dug'a s'au asiediatu vreo 800 herzegoveni si ca acesti'a se voru opune generalulu Jovanovicu. Din Grahovo sosi o salutare fratiésca a Scupcinei, unde erau representati toti herzegovenii. Adunarea decise a opune trupeloru de ocupatiune resistenti'a cea mai energica si speréza, ca fratii bosniaci „de tóte cultele“ voru face totu asemenea. Coalitiunea acést'a nenaturala astépta si din Albania 10,000 ómeni. Doui delegati ai „ligei albanese“ se afla inca dela 4 Aug. in Zvorniculu-mare. Va fi necessariu a dirige o putere insemnata cu multa artileria in contra bandeloru din Bosni'a ostica. Insurgentii au fortificatu cumu au potutu tóte orasiile si satele. Zvorniculu-mare a fostu intaritu prin cateva bastióne noue. Bjelin'a e incungiurata de 8 siantiuri, pe cari au fostu asiediate mai multe tunuri. Ambele localitati cu nume Tuzla voru fi incungiurate cu palissade si cu siantiuri adénci. Se dice, ca insurgentii au fortificatu in totalu 12 localitati, cari servescu de radiemu positiunei loru. Fórte tare se fia mai cu séma positiunea la Han-Belalovac, unde se afla cuartirulu generalu alu insurgentiloru. Intr'o proclamatiune, ce a adressat'o Hagi Loja, care se dice, ca inca se afla in cuartirulu generalu, catra poporu, fù provocata juni-meá, de a intrá in sirurile luptatoriloru. Fiecare bosniacu dela 15 ani incolo trebaie se'si „jertfésca

sangele patriei", dice proclamatiunea. Totodata ordona Hagi Loja că insurgentii se pórte numele de „aperatori ai patriei”. —

Program'a scóloru din Blasiu.

Program'a gimnasiunui superioare, preparandiei, normei si scólei populare de fetitie din Blasiu pe anulu scolasticu 1877/8, redactata de I. Antonelli canonicu si directoru gimnasialu, cuprinde unu tractatu istoricu pe 48 pagine asupra originei, continuitatii si petrecerei romanilor in Daci'a lui Traianu pana la anulu 1300. Tractatulu dupa o introductiune scurta, vorbesce: 1. Despre numele romanu. 2. Despre parerile in privinti'a formarii poporului romanu. 3. Continuitatea romanilor in Daci'a-Traiana. 4. Daci'a sub barbari dela 274—796. — Partea acést'a este numai inceputa si se va continua la anulu viitoriu. In genere lucrarea este croita pe o scara mai mare. Autorulu a adunatu materialulu imprastiatu cu barbatia si s'a silitu a'lu si grupá sistematice. In lucrarea presenta faci'a cu lucrarile de categori'a acést'a, ce s'au facutu de romanii de dincóce de Carpati, este unu progressu, pe care 'lu constatam cu placere.

Cronic'a, in care se pertractéza modificările facute in studii si in statulu personalu, ne aréta, ca patru professori au facutu esamenulu de calificatiune, si adeca: d. Nicolau Popescu din istori'a universalá si din germana, d. Iosifu Hossu din fisica si chemia, d. Ales. Uilacanu din istori'a naturala si din limb'a maghiara si d. Ciriacu B. Groze din filologi'a clasica. Mai incolo vorbesce despre impartirea anului scolasticu in trei perioade, despre conferintie, despre esaminele private si publice, despre maturitate, (la esamenulu de maturitate s'au insinuat 20 scolari de clas'a VIII, dintre cari s'au judecatu „deplinu maturi cu lauda“ 4 insi, ér' ceilalti „maturi“), despre parastase, despre institutul preparandialu (la esamenele de calificatiune dela acestu institutu au fostu admisi 12 invetiatori din archidieceasa, din cari 1 s'a retrasu, ér' dintre cei 11, cari s'au supusu 8 s'au declarat de cualificati, ér' 2 s'au relegatu), despre scólele normale si despre scóla de fetitie, care a fostu frecuentata in anulu acést'a de 42 eleve.

Din statulu personalu se vede, 1. ca la gimnasiu au functionatu in anulu trecut scolasticu 12 professori si cu unu directoriu fora studii, 3 prof. pentru cantari, desemnu, gimnastica si caligrafia; catedr'a de musica instrumentala e vacanta. 2. Ca la preparandia au fostu unu directoriu fora studii si 2 prof. pentru studiile obligate si 3 pentru cele relativu obligate. 3. Ca la norma au fostu 4 professori, 3 cu studii obligate si unulu cu cantarile.

Planulu de invetiamentu pentru gimnasiu a fostu celu prescisu de ministeriulu de instructiune din 1871 cu modificarile recerute. Dupa acestu planu au fostu in tóte clasele 261 de óre pe septemana. — Urméza planulu de lectiune in fiecare classe, din care se vede materialulu catu s'a petrecutu, professorii, cari au predatu, manualele, dupa cari s'a predatu materialulu prescisu. — Din planulu de invetiamentu pentru preparandia se vede, ca au fostu óre pe septemana 53. Urméza apoi planulu de lectiuni la acestu institutu. — Planulu de invetiamentu pentru norme a fostu celu elaboratu de consistoriulu metropolitanu pe bas'a planului pentru scólele de stat. Óre pe septemana au fostu 83. Urméza planulu de lectiune.

Mediulócele de invetiamentu. Bibliotec'a gimnasiala a mai crescutu in anulu 1877/8 prin donatiune cu 57 opuri, ér' prin cumparare cu 40. Bibliotec'a museului s'a adausu in anulu acést'a cu 9 opuri. — Museulu fisicu s'a maritu cu trei aparate. Museulu naturale a crescutu cu 13 paseri, 300 specii insecte, cu 6 reptilii, Herbariulu cu 600 specii de plante. Laboratoriulu naturale s'au provediutu cu 28 de lucruri indispensabile. Modele de gipsu si teracota s'au cumparatu 5 bucati. — Bibliotec'a preparandiei s'a immultitu prin donatiune cu 4 opere. — Museulu numismaticu gimnasialu s'a sporitu cu 29 bani de argintu, 33 de arama, 2 medaile de bronzu, 1 bancnóta austriaca de 5 fl. din 1806, 1 b-nóta unгурésca de 15 cr. din an. 1849. Museulu are 1670 bucati de bani.

Consemnarea scolariloru gimnasiali immatriculati pe anulu scolasticu 1877/8 si clasificatiunea lor cu finea anului. — Au fostu immatriculati 386 scolari, au parasitu scól'a 21, au

moritu 2, au mai remasu 363; din cari sunt romani 359, maghiari 4. Dupa confessiune: greco-catolici 324, romano-catolici 2, greco-orientali 35, ev.-reform. 2. — Dupa progressu: eminenti 67, de clas'a prima 242, de clas'a secunda 42, de clas'a tertia 11, neesaminatu 1. — Beneficiati au fostu: cu stipendiu 14, cu pane 231. La finea anului s'au distribuitu premii in pretiu de 322 fl. 57 cr. v. a.

Consemnarea eleviloru immatriculati la institutul pedagogicu gr.-cat. pe anulu 1877/8 si clasificatiunea lor la finea anului. Immatriculati 27, au parasitu scól'a 5, remasi 22. — Dupa progressu: eminenti 4, primani 14, secundani 3, neesaminati 1. — Beneficiati: cu stipendiu 1, cu pane 20.

Consemnarea scolariloru immatriculati la scól'a normala pe anulu 1877/8 si clasificatiunea lor la finea anului. Immatriculati 168, au parasitu scól'a 9, a moritu 1; au remasu dér' 158. Dupa progressu: eminenti 38, primani 94, secundani 23, neesaminati 3. — La scól'a de fetitie au fostu 54 de eleve.

Bibliotec'a tinerimei studióse consta din a) 680 de opuri in 805 tomuri carti romane b) 465 de opuri in 614 tomuri carti straine c) 157 opuri in 290 tomuri carti romane si straine, sum'a 1302 opuri in 1709 tomuri. Bibliotec'a studentiloru are unu restu activu de 423 fl. 54 cr. si 3 galbini.

Statulu activu alu fonduriloru gimnasiali cu finea anului scolasticu 1877/8 e urmatoriulu: 1. Fondulu premiiloru gimnasiali: a) in bani gata 44 fl. 66 cr., b) in oblig. urbane computate in v. a. 4620 fl. 65 cr. Sum'a 4665 fl. 31. 2. Fondulu museului fisicu: a) in bani gata 15 fl. 34 cr., b) in oblig. urbane 105 fl. Sum'a 120 fl. 34 cr. 3. Fondulu baniloru de scóla a avutu in anulu acést'a: a) perceptiuni 808 fl. 75 cr., b) erogatiuni 675 fl. 08 cr. Restu activu 133 fl. 67 cr. 4. Fondulu pentru morbosii: a) perceptiuni 857 fl. 82 cr., b) erogatiuni 222 fl. 82 cr. Restu activu 635 fl. 5. Fondulu pentru desemnu: perceptiuni 305 fl. 56 cr., erogatiuni 134 fl. 04 cr. Restu activu 171 fl. 52 cr. 6. Fondulu pentru scól'a de scrima 93 fl. 7. Fondulu baniloru erediti dela casina 32 fl. — Anulu scolasticu viitoriu se incepe la 2 Sept. st. n. inscrierile in 29, 30, 31 Augustu st. n. —

In anulu 1876/7 au fostu gimnasisti immatriculati — 312; au parasitu scól'a — 19; remasi 293; Asemenanduse numerulu din anulu trecut alu scolariloru cu celu din anulu acést'a se vede, ca in acestu anu au fostu cu 70 mai multi. — Dupa progressu: Anulu 1877/8 scolari 363 — eminenti 67; de clasa prima 242; de clasa secunda 42; de clasa tertia 11; Anulu 1876/7 — scolari 293 — eminenti 60; de clasa prima 182; de clasa secunda 37; de clasa tertia 3; stipendiati in 1876/7 13, cu pane 186 prin urmare in 1877/8 (231) cu 45 mai multi.

In genere anulu acést'a pe langa tóte calamitatile, de cari a fostu bantuitu poporulu, a fostu ceva mai bunu decatu celu trecut. Multe ar' mai fi aici de observatu. Din aceste date puçine statistice inse inca potemu invetiá multu.

Selagiu, 13 Augustu 1878.

(Corresp. part. a „Gaz. Trans.“)

La diu'a de 11 a lunei curente se tienura in comitatulu nostru alegerile de reprezentanti la diet'a tierii. S'au alesu: in cerculu Eriului Szongott Jakab din partidulu de 1848 (kossuthianu); in cerculu Simleului b. Bánffy Albert (opositionalu); in cerculu cehului Georgiu Popu, (nationalistu); in nou creatulu cercu alu Diosiodului Dull László, vice-comitele comitatului, (tisaistu); in cerculu Zelaului Szikszai Lajos, fostu deakistu si acum tisaistu. Ambii acesti din urma avura contracandidati kossuthiani; celu dantau pe Dobai Antal, estu din urma pe Mártonffy Márton.

Pe ambii i ajutara la invingere bietii romani, ca-ci comunele pure si mestecate maghiare votara cu fórte puçina exceptiune in contra lor, pentru candidatii opositionali.

Bietii romani venira, mai alesu la Zelau, in masse compacte, prin tina pana in genunchi, sub ploii torentiale, dér' condusi de respectivii notari, doi invetiatori si patru preoti, spre a votá pentru candidatulu Szikszai. Domni'loru — cesti din urma, ca-ci bietulu poporu a venitu, pentru-ca

l'au adusu — si avura apoi, dupace s'a alesu Szikszai, rar'a bucuria de a audi dela elu: ca domni'a-s'a de celu mai naturalu (vai de lume!) aliatu alu tierii nóstre 'lu tiene pe poporulu germanu.

Cu esplicatiunea, ca cumu póte fi unu poporu constatatariu din mai multu de 45 milióne de suflete, a caruia esistintia nu numai, ca nu e amenintata nici pe departe, ci care amenintia si a amenintiatu totdean'a esistintia altoru popóre; unu poporu, care nu s'a luptatu nici candu pentru libertatea altoru popóre, ci — dovéda istori'a — de multeori in contra aceleia, unu poporu, care nu mai incapa in tier'a lui; unu poporu, care dovéda istori'a — totdean'a a tinsu a-ne subjugu tier'a — aliatulu naturalu a unei tieri locuite de 16 milióne de suflete de diferite nationalitati, cari tóte dorescu se-si pastredie limb'a si nationalitatea lor; a unei tieri, care s'a luptata si trebuie se se lupte inca in continuu pentru independintia ei politica si materiala chiaru in contra pretinsului ei aliatu naturalu (?); a unei tieri, care are locu destulu de a mai nutri vreo 16 milióne de locuitori: a remasu domnulu Szikszai datori; dér' domnii nostri romani totusiu erau fórte convinsi de adevérule acestei asertiuni, ca-ci aclamara din respoteri si apoi 'si petrecura intre ovatiuni de cea mai cordiala fratietate cu partid'a lui Szikszai pana demanétia. Ne-ar' fi placutu se audimu dela domnulu Szikszai, ca domni'a s'a afla tempulu supremu sositu, cá se ne consolidam odata in intru si cá pentru acestu singuru mediu locu de a ne sustiené independintia tierii si scapa de perire esistintia materiala n'ar' fi mare pretiu: a jertfi un'a a suta parte din acelu orgoliu nationalu maghiaru, care se jertfescu in fiecare di faci'a de aliatulu naturalu si din neumeratele milióne, cari sunt de a se dá si se dau acelu-a, celu puçinu a diecea parte pentru cultur'a popóloru conlocuitorie nemaghiare. Dér' domnulu Szikszai n'a facutu enuntiatuni de aceste si domnii nostri au fostu indestuliti si asia. Domnii acestia, precumu se vede, séu nu cetescu diarie romaane, séu sunt atatu de simpli, ca credu, cumu-ca directiunea politicea tiszaiane si dupa cele intemplete si facute de dinsulu in decursu de trei ani va aduce fericirea tierii si indestulirea popóloru, séu facu politica „din traista n gura“, adeca strevoiana.

Cerculu cehului consta aprópe numai din alegatori romani. Georgiu Popu cu fideli sei romani erau dér' siguri, ca alegerea de representante se va intemplá cu aclamatiune mai alesu, dupa-ce nu se audiá nimicu de contra-candidatu. Dér' cu fratietatea nóstra sta lucrulu cam siodu, ca-ci la alegere se infaçiosiaru cati unguri sunt in cercu toti si candidara pe Kis Elek. Romanii nostri apoi avura de lucru a-si aduná iute alegatorii si apoi a-i dá pasportu domnului Kis Elek. Vitezii de Kis Eleksiéni voira se insceneze si cévasi bataiusia, dér' fiindu-ca codreii nu se temu de tufe, aflara de salutaru a-si pastrá curagiulu pentru alta ocasiune mai favoritória. Unu Selagianu.

Decapitarea atentatoriului Hoedel.

Din Berlinu 16 Augustu stilu nou se anuntia: Adi diminétia s'a taiatu capulu atentatoriului Hoedel in curtea tribunalului celui nou, dupa ce s'a fostu decisu printr'unu emisu preainaltu din 8 Augustu st. n., cá justitia se-si faca cursulu seu in tóta libertatea.

Despre acést'a scrie „Norddeutsche Allgemeine Zeitung“ intre altele:

„Dupa dorinti'a esprimata de Hoedel 'i se dete o mancare calda, o sticla de vinu si tigari. Mancá si beú linistitu. Apoi incepú se fumeze, scotiendu valuri de fum. In acelu momentu intrá preotulu pentru a'i dá ultim'a consolare. Hoedel primí pe preotulu fórte rece, declarandu'i, ca voiesce se móra necredinciosu. Astfelu respinsu, preotulu plecá, remanendu Hoedel érase cu cei doi agenti veghiatori. Pe la mediulu-noptiei Hödel cerú inca o sticla de vinu, pe care a beut'o in senatatea comunei si a socialismului. Pe la órele 5 diminétia vení judele de instructiune, somandu'lu inca odata a face o marturisire. La intrebarea déca mai are se spuua ceva séu déca mai are vr'o dorintia, elu a respunsu superatu: „Nu am se ve spunu nimicu.“

La or'a 6 condamnátulu esi din celula, insoçitu de preotu si fú condusu la locul esecutiunei intr'o curte a temnitiei, destinata pentru acestu scopu. Inaintandu cu pasu siguru pana lenga esiafodu, elu se uitá cu unu aeru insolentu la toti asistentii in numeru de vr'o 50 persóne

grupate în giurulu esiafodului. Aceste persoane erau membrii tribunalului, procurorul general, judele de instrucțiune, procurorul, unu generalu, 12 cetățiani că marturi, s. a.

Cu vocea tare judecatoriulu a cititu sentinți'a și aprobarea ei din partea I. S. Principelui moștenitori în calitatea de locuitoriu alu Imperatului cu dat'a din 27 Iuliu. La citirea datei sentinței, Hoedel scupă, și după ce judele termină citirea, criminalulu strigă catu potă: Bravo! Atunci judele se întorce catra gade, și întindendu'i actulu aprobatoriulu alu principelui regalulu, 'i dise: „Convinge-te de autenticitatea decretului și 'ti dau în primire pe Emilu Enricu Max Hoedel, pentru a'lu decapită.“ — „Vino!“ dise gadele acestui din urma. Hoedel în câteva sarituri se sui pe esiafodu și se desbracă iute. În acelu momentu începă a sună clopotulu pecatosiloru temnitiei. Cu o nerusinare nebuna se uita Hoedel spre acelu clopotu, rîndu ironicu în față asistentiloru. Patru ajutoři 'lu legara de mani și peciôre, asiediendu'i capulu în scobitur'a caprei esiafodului. Gadele deschise unu tocu, din care scôse instrumentulu infioratoriulu și cu o singura lovitură capulu fû despartitu de trupu. Trupulu nu mai făcū nici o mișcare, pe candu capulu mai avū câteva convulsiiuni usiôre. Cadavrulu fû depusu într'unu cosciugu, pregatitu și îngropatu iudat'a. O placardă lipită în tôte colțiurile orasiului, a anunțiatu poporațiunei berlineze, ca tiichigiulu Hoedel, care la 11 Maiu a voitu se impusce pe imperatulu, s'a decapitat în dimineati'a de 4 Aug. în curtea localulu arestului.

E tristu, ca Prussi'a cea culta și filosofă înca n'a ajunsu asia departe încatu se stêrga din codicele sin penalu pedeps'a barbara a taierei capului, remasitiă din dilele candu domnea feudalismulu, care aplică cele mai înspăimantătoare și mai neumane pedepse cumu era taierea cu rôt'a, punerea sêu tragerea în tîepă, taierea capului pe butucu cu bard'a s. a. candu se probă vinovati'a și nevinovati'a ômeniloru în culpatu prin faimôsele ordalii, cari voru remanê, că o pată nêgră în istori'a legislatiunii germane pentru toti vecii.

Processulu lui Suleiman-pasi'a.

(Urmare din Nr. 60 alu „Gaz. Trans.“)

Presedintele Samh-pasi'a apoi acusa pe Suleiman, ca tôte nefericirea a venitu din aceea, ca Suleiman-pasi'a ca comandantu n'a ficsatu mersulu fiecarei colône și punctulu de intrunire alu loru. Asemenea 'lu acusa, ca n'a alergatu în ajutorulu lui Reuf, care se angagiase în lupta, audiendu tunurile. — Suleiman raspunde, ca avendu incredere în Reuf i-a datu instructiuni verbale și ca sgomotulu tunurilor venia dintr'o parte cu totulu opusa, de unde nu putea asteptă pe Reuf. Dealtmintrelea credea, ca e vreo cursă a rusiloru. După cumu a aflatu mai tardiu, Reuf nici ca a avutu lipsa de ajutoriu, ca-ci în față lui avea numai 7 bataliône bulgari și unu batalionu de rusii. Suleiman acusă pe Reuf, ca tôte vin'a este a lui, din cauza, ca a lucratu în potriv'a ordineloru date și legiloru resbelului.

Acus'a sustiene apoi, ca Suleiman a atacatu Eschi-Saar'a singuru, numai că se nu lase altui'a victori'a. Suleiman se escusa, ca a tramisu iscôde că se caute pe Reuf, d'er' inzedaru. Reuf nu eră nicairi. De alta parte colônele înaintau mereu, și unu spionu basi-buzucu îi aduse scirea, ca inamiculu în Eschi-Saar'a nu are destula potere, d'er' astêpta întariri și ca musulmanii sunt macelariti. Scurtu vorbindu, Suleiman-pasi'a cuceri Eschi-Saar'a după o luptă de 5 ôre. D'er' aci bulgarii, de si aflasera de desastrulu rusiloru, baricadandu-se în case, magazine și biserici opusera o resistentia mare. De abia a dou'a di a potutu se atace înaltimile dela Eschi-Saar'a. — La întrebarea presedintelui de numerulu inamicului, Suleiman nu pôte se raspunda. Pres.: Trebuia se tramiti spioni se afle. Suleiman: Dă, inamiculu înse avea destule mediulôce se ne spioneze, pe candu noi n'aveamu nici unulu. Musulmanii erau atatu de speriatu, în catu nu voieau cu nici unu pretiu se spioneze. Bulgarii nu ne serveau, ci luandu-ne banii treceau la rusi, foră se se mai întôrca. Majoritatea chrestiniloru eră în potriv'a nôstra sperandu liberarea. Cavaleria n'aveamu destula, ca-ci cêrundu dela Reuf jumetate din cei trei mii de cerchezi, ei 'mi respunsera, ca nu se despartu ci voru se opereze împreuna. Pres.: Ai urmaritu pe inimici? Suleiman: Dă, d'er' numerulu loru eră prea mare. Pres.: Cati ômeni aveai în Eschi-Saar'a. Suleiman: Numai 20,000.

După ce Suleiman-pasi'a dice ca a aflatu, ca Ieni-Saar'a se tiene ocupata de 30,000 rusii, descrie modulu cum a priimitu scirea despre desastrulu lui Reuf, astfelu:

„Nôptea veni dela Reuf-pasi'a unu cerchezu, anume Hagi Beiu. Acestu omu probabilu, ca a fostu tramisu la timpulu, d'er' sosi prea tardiu. Elu imi spuse, ca Reuf este încuigiuratu de tôte partile în padurea acea, aratandu în

partea unde dicea, ca s'ar' fi aflandu Reuf! Amu tramisu pe cerchezu la Hulusi-pasi'a, care se afla mai aprôpe de padurea aceea. Cerchezulu sosi acolo în amurgu. Hulusi ilu invită se-lu conduca, neputendu gasi singuru padurea, d'er' cerchezulu se codea mereu pana ce, curendu după aceea, se făcū neveditu. Hulusi 'mi raporta, ca elu e gata, d'er' nu scie în catrau s'o ia. Pe candu ne sfatuiamu noi, amu aflatu, ca Reuf s'a retrasu spre Carabunar.“

Apoi Suleiman descrie mersulu asupra Eschi-Saarei plangendu-se de lips'a de spioni. Suleiman: Presupunem, ca rusii sunt în numeru de 25,000. Pres.: Era cu neputintia. Tocmai atunci Osmanu batuse pe rusii, și trebuia se judeci ca în astfelu de timpulu rusii nu puteau lasă în Eschi-Saara 25,000 ômeni. Suleiman: Nu mi-a spusu nimeni de isbandele lui Osman.

Pres.: Nu te-a însciintiatu ministrulu de resbelu?

Suleiman: Nu; abia în Eschi-Saara amu aflatu de perderile rusiloru.

Pres.: Indata ce ai sositu, rusii au fugitu. De ce n'ai îndreptatu spre Sipc'a o parte din trupe? Suleiman: Fiindu ca inamiculu ocupă Hain-Bogazulu, întarindu-lu; cumu poteamu tramite la Sipc'a 5—6000 ômeni, sciindu siguru, ca 'i jertfescu. Pres.: Cine ocupă atunei Sipc'a? Suleiman: Dusmanulu! Elu n'a lasatu nici unu minutu acestu passu.

Pres.: După învingerile dtale și ale lui Osman, rusii fugira în tôte grab'a. Nici unu soldatu rusu nu se află în Sipc'a. Suleiman: Nici odata n'am auditu scirea acêsta și nici n'o potu crede. Ce? Rusii se fi parasitu pasulu Sipc'a? Nici aceea nu credu, ce spunu rusii acumu. Ei me urascu multu. (miscare.) Pres.: Ai trecut la Sipc'a după ce ai luat cu asaltu Hain-Bogazulu? Suleiman: Da; asia și trebuiamu se facu. Pres.: Tramitindu o divisiune spre Eschi-Saara, nu s'ar' fi potutu se ocupa și Sipc'a prin o mișcare rapede dela Casanlic? Suleiman: Dorere nu am avutu curagiulu. Cum se fi respunsu de o espeditiune atatu de aventurôsa? Nu; nu mi a trecut prin capu o astfelu de idee. Pres.: Ar' fi trebuitu se te gandesci și se scii tôte. Suleiman: Da, asi fi trebuitu se le sciu tôte. D'er' întrebările, pe care ar' trebui se le puneti altui'a, mi le puneti mie. că și cum asi fi eu reprezentantulu lui. Escelentia 'ti spunu: Sciamu, ca în Sipc'a sunt rusii. Unu basibozucu mi-a spusu. Că se potu cunôscce numerulu loru 'mi ar' fi trebuitu spioni: mi-ar' fi trebuitu spioni militari, sêu ômeni, cari cunoscu pe militari. Basi-bozucii 'mi spuneau mereu, ca în Sipc'a sunt rusii; toti oficerii au auditu. Dêca asi fi potutu admite, ca Sipc'a e parasita de rusii, atunci asi fi meritatu reprosiere.

Pres.: Ai fi trebuitu se îndreptezi spre Sipc'a o colôna, care se fi înaintatu atatu catu potea. Suleiman: Effendiloru! D'er' luati în considerare numerulu trupeloru mele! Eu aveamu numai 20,000, dintr'acesti'a poteati socoti numai 12,000 ômeni. Dêca a'si fi tramisu aceste trupe, mie mi-ar' fi remasu numai mustehafizi (trupe neregulate) și remasitiile trupeloru lui Reuf. Soldatii, pe cari mi-ati tramisu din Stambulu, nici nu scieau cumu se tiene pusc'a. Ei nu erau soldati, ci glôta. Englesii și francesii cu o armata de 30,000 au invinsu miliônele chineziloru. De ce? Ca-ci în față glôtei se aflau adeverati soldati. Glôt'a niciodata nu se va poté opune soldatului. Pres.: Dêca glôt'a e bine condusa și cu ea poti învinge. Suleiman: Glôt'a nu pôte fi bine condusa. A trecut timpul busibozuciloru. Se remanemu însa pe langa obiectu. Pres.: Soldatii de sub comand'a dtale erau trupe alese: Erau bravii corpului alu treilea, cari au facutu minuni în Muntenegru. Suleiman: (cu vioiciune): Da, ai dreptu! Dêca cautamu în arhiv'a ministeriului de resbelu vomu află o telegrama dela Muctar-pasi'a, care înaiute de a fi numitu eu în Herzegovin'a, cerea înlocuirea acestoru trupe prin altele sub pretextu, ca cu acesti soldati nu pôte face nimicu. Cu tôte acestea acesti soldati 'și au sciutu castigă gloria! (cu mandria): Cu tôte injuriile și insultele, de cari me gramadesce procurorulu generalu în faimosulu seu actu de acusa, eu sunt acel'a, care amu formatu pe acesti soldati laudati. — Suleiman apoi dovedesce, ca'i era cu neputintia se tramita trupe la Sipc'a sau Cazanlic. (Va urmă)

Diverse.

(Serbarea dilei aniversarie a născerei Maiestatii Sale c. r. apostolice Franciscu Iosifu I.) Aniversari'a a 48-a a născerii Maiestatii Sale s'a serbatu în Brasiovu și de astadata cu mare solemnitate. În preser'a dilei festive (18 Augustu) a fostu retragere mare (Zapfenstreich) cu musica. Dumineca în 18 desu de demanetia capel'a regimentului alu 2-lea de infanteria a percursu tôte stradele orasiului, intonandu mai multe marsiuri. După aceea s'a celebratu în bisericile tuturor confesiuniloru solemnulu serviciulu divinulu. În biseric'a catolica din locu se tienu la ôrele 10 unu Te-Deum, la care asistara tôte autoritatile civile și militare. Intrég'a garnisôna, în tienuta mare, eră asediata

înaintea bisericei, dandu salve, cari au fostu salutate și de catra artileri'a postata pe dealulu strajei. În loculu comitelui supremu, care eră absentu, a asistatu vice-comitele Roll, care a primitu și gratularile reprezentantiei comitatului și a orasiului. Fiinduse serviciulu divinulu au defilat trupele înaintea generalului de brigada Eduard van der Sloot de Valmingen. — În biseric'a evangelica înca au asistatu autoritatile civile și militare.*) — La ameadiu a fostu prandiu mare în otelulu „Pomulu verde“, la care a asistatu întregu corpulu oficeriloru de tôte armele și toti amploiatii militari din garnisôna. Downulu generalu van der Sloot de Valmingen tienu cu acêsta ocaziune unu toastu în limb'a germana pe catu de patrioticu pe atatu de frumosu, pe care, impartasinduni-se și noue de mana amica, 'lu publicamu aci cu cea mai mare placere. Elu suna asia:

„Frumôs'a festivitate ce se repeta în fiecare anu, și care în tôte partile vastului imperiu austro-ungaru imple animele patriôte cu focu și bucuria, este semnulu gloriosu a fierbintei adoratiuni și a devotamentului pentru de toti iubitul imperatu și rege. Unanimitatea și civilisatiunea an fostu din vechime tienti'a casei absburgice și pentru acêsta se luptara ostirile sale înca într'unu timpulu, candu spaim'a se latieă din Orientu peste tierile nôstre, candu hoti'a, omorulu, jafulu erau în suit'a Sultaniloru. — Umanitate și civilisatiune ducu astadi earasi curagiosu soții nostri de armele ordinulu marinimosulu regentu într'o tiera, care întotdeauna a amenintiatu pacea popôreloru sale. Nu poft'a de cucerire, au favorisarea vreunei rasse, au cêrt'a religionara este, care îi duce acolo; umbr'a stindarteloru austro-ungare va se cuprinda egal'a îndreptare a tuturor și o epoca a pacii și a progresului va se resara. Cu anima plina de bucuria urmêza d'er' ostasiulu apelului supremului seu belliduce și se face esecutoriulu înaltei sale idei pe campurile, cari sioptescu despre faptele gloriôse ale printului. Eugenu și se lupta astadi érași cu entusiasmulu și cu consciintia de sine patriotica pentru bunurile cele mai înalte ale poporului: pentru libertate și civilisatiune, pentru glori'a armatei austro-ungare, acompaniatu de bunavointi'a și grati'a imperatului și regelui. — Multiamita, fierbinte multiamita pentru acêsta prea înaltulu nostra beliduce! D-dieu se-lu apere și scutêsca pe elu și întregulu seu imperiu; gloriei sale, gloriei Nobilelui și Marelui, imperatului și regelui Franciscu Iosifu I unu înmiitu „Se traiêsca!“

Vorbirea acêsta frumôs'a fû aclamata cu entusiasmulu de catra corpulu oficeriloru asistenti și salutata de 24 salve de tunu de pe dealulu strajei.

(Deputatila diet'a maghiara) s'au alesu pana acuma 400. Dintre acesti'a numai 239 se tienu de asianumiti'a „partida liberala“ a lui Tisza, d'er' nici pe toti acesti'a nu pôte contă ministrulu-presedinte siguru. Opositiunea intrunita moderata a obtienutu 80 și steng'a extrema (kossuthianii) 72 mandate. Cea mai mare victoria au reportat'o d'er' la alegerile presente aderintii lui Kossuth, a carora numeru dela 1867 încôce s'a mai indicitu. Nu e greu de preveditu d'er', ca cu-o maioritate de 30 voturi Tisza nu se va poté sustiené la guvernulu. — Deputatii nationalitatiloru sunt fôrte slabu reprezentati. — Dintre romani au fostu alesi cu totulu 15 deputati, și adeca: Parteniu Cosm'a la Beiusiu și Alesandru Romanu la Ceic'a (ambii în Bihari'a), Petru Mihali la Visieu în Maramuresiu, gener. Traianu Dod'a la Caransebesiu (comitatulu Severinului), Georgiu Ivacicu la Sasc'a în Carasiu, Georgiu Constantini la Iosasiu în Aradu, Georgiu Popu la Cehu în Selagiu, Georgiu Ioanovicu la Bocsia romana și Georgiu Serbu la Zorlentulu mare, ambii în Carasiu, Ioanu Misiciu în Temisiôra, Basiliu Jurc'a la Siugatagu în Maramuresiu, Alesandru Papp, în Ilonda-mare comit. Solnocu Doboc'a, Atanasiu Râcz în Moravitz'a comit. Temisiôrei D. Lic'a în Sebesiu și Nicolae Strevoiu în Brasiovu.

(Încercare de otrăvire.) Cetimu în „Corresp. Provinciala“ din Pétr'a: Dascalulu Ión Pr. Gheorghiu dela biseric'a din Vladiceni comun'a Bargaonii s'a superatu pe preotulu Stefanu Mancasiu, parochulu acelei biserici, pentru ca murindu unu colegu alu seu, preotulu a ingrigitu se puna pe unu altulu, asia încatu nemultiamitu de acêsta numire, a conspiratu cu femeia s'a, și preparandu o compositiune de substantie otrăvitoare, în diu'a de 20 Iuliu, profită ale turnă în santulu potiru. Preotulu paçinu bagatoru de sema în acea di la

*) În biseric'a romana dela Sf. Nicolae s'au facutu nu mai paçinu că și în celalalte rogatiuni solemne pentru monarchu. De ce nu au asistatu și aci deputatiuni civile și militare? Suntemu convinsi, ca dêca si din partea protopopiatului romanu s'ar' fi facutu în tôte form'a aretare comandei superiôre din locu, ca se va tienu unu serviciu divinulu solemnulu, acêsta nu ar' fi pregetatu a tramite si acolo o deputatiune militara. Red.

facerea serviciului divin comunicandu-se dupa regula, efectulu substantieloru otravitoare nu intardia si preotulu slabitu de efectulu otravei cadiu josu in faci'a celoru ce au asistatu la s. Liturghie. Pe data s'a vestitu autoritatii comunale, si mediculu circumscriptiunei a constatatu esenti'a otravitoare si descoperindu-se si culpabilulu s'a datu pe man'a justitiei, care suntemu siguri, va instrui casulu si va face, cá culpabilulu se'si ié penalitatea meritata. Nu scimu ce se mai dicemu de asemenea fapte, cari au ajunsu a se petrece si in santele altare.

(Doliulu nationalu in Turci'a.) Ministrulu de politia din Constantinopolu a ordonat, cá faci'a cu nenorocirile, de cari Turci'a e bantuita, toti dreptu-credinciosii (musulmani) se se abtiena dela orice petreceri, precum si dela luxulu in imbracaminte si in alte, si ca in consecintia, toti otomanii se póte unu doliu nationalu. Pentru a dá unu esemplu bunu, Sultanulu a si datu drumulu la o parte din musicantii lui de curte. In multe orasie din Siri'a si din Anatoli'a turcii nu mai iau lautari si cantareti la munti. Totu pentru acestu doliu nationalu, diariulu „Courier de l'Orient“ a fostu confiscatu pe timpu de o luna, fiindu-ca a publicatu neadeveratu, ca nevast'a ministrului de resbelu ar' fi fostu la unu balu.

(Unu preotu istetiu.) Catra „Golos“ se comunica urmatórea intemplanse originala din guvernamentulu Liublin: Intr'unu satu mare traia unu preotu catolicu betranu, pe care ómenii ilu credeau a fi bogatu. Intr'o nópte preotulu a fostu atacatu de mai multi ómeni, cari 'i cereau bani cu amenintari de mórte. Pecatulu de alu omori nu-i sparia, diceau jafuitorii, de óre ce ei mergu la resbelu, unde in lupta cu necredintiosii, se voru ispasí de tóte peccatele; astfeliu nu e nimicu déca cu unu pecatu voru avé mai multu séu mai puçinu. „Asia dér' vreti se mergeti la resbelu contra necredintiosiloru!“ dise pop'a. „Acést'a e cu totulu altceva. De aceia veti primi dela mine nu numai bani, ci ve voiu si binecuventá.“ Cu aceste cuvinte elu dete jafuitoriloru 800 ruble si intrandu intr'o camera laterala spre a aduce apa santita, veni cu unu lichidu, cu care ii stropi si ii binecuventá. Veseli de jafulu castigatu cu asia puçina ostená, jafuitorii se departara. Dér' preotulu pe data, ce a scapatu de ei, alergá la cea mai apropiata bisericu si trase clopotele. La sunetulu acestora se adunara ómenii satului. Preotulu le istorisi pe scurtu intemplanse si ii invitá, cá se urmarésca pe hoti si se-i prinda, ca-ci se cunoscú lesne, de órece elu in locu de aghiasma, i-a stropitu cu cerneala. Tieranii indata s'au pusu in gón'a hotiloru, pe cari i-au si prinsu. Hotii erau plini de pete de cernéla pe vesminte si pe faci'a. „Curierulu-Bal.“

(O serbatóre romana la Cairo.) D. dr. Karadj'a a datu, acum cateva dile, o serbare in cas'a s'a dela Muski, la Cairo, in onórea independintiei romane. Toti romanii dela Cairo erau invitati. „Unu poporu, — dice diariulu egipténu, care ne aduce acésta scire, — unu poporu are cu atatu mai multu dreptu de a fi mandru de libertatea s'a — si in acésta privintia romanii n'au nimicu de invidiatu celorlalte natiuni — cu catu ea l'a costatu mai multe sacrificie, si resbelulu, acésta urita plaga soçiala, candu n'are de obiectu, decatu satisfacerea ureloru personale ale principiloru séu necalificabile ambitiuni, devine din contra o cauza santa, candu se radima pe amorulu patriei, alu libertatii si alu independintiei. Generatiunile viitorie voru apretia oper'a parintiloru loru mai bine, decatu generatiunea actuala.“ Mai multu de 400 romani au respunsu la apelulu d-lui Caradj'a. In cateva vórbé miscate, in care se recunoscú ea unu adeveratu simtiementu patrioticu, d. Caradj'a a redicatu unu toastu in senatatea principelui Carolu I si, dupa ce a spusu principalele intemplanse ale resbelului, a beutu in onórea Romaniei independinte. Acestu discursu a fostu aplaudatu cu frenesia. „Dealtmintrelea, dice „Reform'a“ din Cairo, d. Caradj'a facuse lucrulu intr'unu modu din cele mai sumptóse: illuminatiune a giorno, bufete splendide, cas'a erá acoperita de susu pana josu de drapele, printre care se deosibeau cele trei culori nationale romane, de asupr'a caror'a apareu cifr'a Domnitoriului si corón'a domnesca. Intr'unu cuventu, erá mai multu decatu o serbare, erá unu adeveratu meetingu nationalu.“

(Vier'a Sasulici.) „Germania“ primese din Genev'a urmatórea scire: Din Petersburgu se scire „Diariulu de Frankfurt“: Vier'a Sasulici se afla acumu in cetatiu'a Schlüsselburgu si se pare, ca va fi tramisa la Siberi'a. Acésta scire

inse este rezultatulu unei mistificari. Vier'a Sasulici a venitu inainte cu cateva septemani in Genev'a, unde amicii ei comunisti, cu Rochefort in frunte si cativa nihilisti russi, au fostu atatu de neprecauti, incatu au datu in onórea ei unu banchetu. Ambassadorulu russu a cerutu indata estradarea ei. Guveraulu din Genev'a respunse, ca Vier'a Sasulici fiindu achitata, nu mai póte fi urmarita. La aceste ambassadorulu russu respunse, ca guvernulu a casatu sentinti'a si astfeliu acusat'a este totu sub urmarire. Pe candu se tratá, diariulu „Petit Lyonnais“ inca publica o telegrama nascocita, care aduse aceeasi scire cá si aceea din „Diariulu de Frankfurt“. Guvernulu din Genev'a atunci ceru dela ambassadoru probe, ca acést'a femeia din Genev'a este adeverat'a Vier'a Sasulici, despre care se scire, ca este in Russi'a. Pana se vina probele, Vier'a Sasulici a peritu din Genev'a. Amicii ei respundu, déca ii intrebi de ea, ca „este la adapostu“.

(O lege ciudata.) Pe insul'a Man, care se tiene de comitatulu Vestmoreland si de Angli'a, se mai afla o lege curioasa. Candu este acusat'u unu flacau pentru unu actu de violentia in contra unei femei, capeta acést'a din partea judecatoriei unu inelu si totodata alegerea, ca pe faptuitoriu séu se-lu spendiure séu se-i taie capulu, séu se si-lu ia siesi de barbatu. Intr'adeveru ciudata lege. Asta lege ar' fi buna in multe locuri déra apoi ar' poté se aiba si urmari fórté funeste.

(Aperarea cailoru si a viteloru de musce.) Spre a aperi caili si vitele de musce, cari precumu se scire, fugu vér'a cá turbate, se recomanda unu mediulocu simplu, adeva se dé cu-o lesie tare de foi de nucu peste perulu acestoru animale, mai cu séma pe la códa si pe la nari. Prin acést'a nu numai ca se aperi de muscele cele superacióse, déra se si omóra ouale, cari le depunu muscele in si pe pelea animaleloru.

Sciri merunte din Romani'a. — Punerea armatei pe pecioru de pace s'a ordonat printr'unu decretu principiariu, care contine urmatóriele 4 articule: Art. 1. Armat'a e pusa pe pecioru de pace incependu dela 5/17 Aug. 1878. Art. 2. Tóte comandamentele si serviciurile armatei active sunt suprimate. Art. 3. Toti comandantii titulari actuali ai acelor unitati, precumu si oficierii deosebitelor staturi majore si servicii, trecu in functiunile ce ocupau inainte de punerea armatei pe pecioru de resbelu. Oficierii ale caroru functiuni se desfiintieza prin punerea armatei pe pecioru de pace, sunt pusi in disponibilitate. Art. 4. Ministrulu nostru de resbelu e insarcinat cu executiunea decretului de faci'a. Datu in Sinai'a 29 Iuliu 1878. Semnatu: Carolu. Contrasemnatu min. de resbelu gen. Cernatu. — Dupa cumu afla diariulu berlinesu „Nordd. allg. Ztg.“ din Bucuresci, Dobrog'i'a va capeta o administratiune speciala sub d. Ioanu Ghic'a, care ar' fi se fia investitu spre acestu scopu cu poteri discretionarie. — „L'Orient“ afla din Campin'a, ca lucrarile pe line'a Ploiesti-Predealu au inceputu in mai multe locuri. Peste cateva dile ele se voru relua pe tóta line'a. — Aceleiasi foi i se scire din Rusciucu, ca armat'a russa a ocupatu Varn'a in 11 Augustu, fiindu indreptati acolo 10,000 ómeni si 200 tunuri pentru armarea fortificatiuniloru. Turcii au inceputu se'si imbarce materialulu, care va fi transportatu in 8 dile. Armat'a russa se va retrage catu mai curundu din giurulu Constantinopolei. Gener. Tottleben va asiedia cuartirulu seu generalu la Adrianopolu. — Totu „L'Orient“ afla din Rusciucu, 14 Augustu: S'au luatú dispositiuni, pentru cá pana la 30 Sept. tóta armat'a russa, afara de corpulu de ocupatiune prevediutu prin tractatulu dela Berlinu, se fi evacuatú Bulgari'a. Se dice, ca in Basarabi'a se voru face tabere pentru 80,000 ómeni (2 corpuri de armata) pentru cá se aiba concentrate fortie disponibile in casu de complicatiuni possibile in Balcani. Dobrog'i'a va fi desiertata indata ce commissiunea europeana, care trebuie se ficeze marginile teritoriului, ce e a se cedá Romaniei — comisiune, care inca nici nu e desemnata — si va fini lucrarile sale. De órece inse va fi a se trage numai simplamente o linia drépta intre Silistri'a si Mangali'a, se crede, ca lucrulu acést'a se va fini in 8 dile. —

Nr. 2—878.

Conchiamare.

Pe bas'a conclusului adunarei generale a despartiamentulu cerc. II, alu Associatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu, tiente la Fagarasiu in 26 Augustu 1877 de sub Nro. prot. XI; adunarea generale a acestui despartiamentu, se conchiamu in comun'a Lis'a pe diu'a de 1-a Septembrie cal. nou 1878 la 10 óre nainte de amédi.

Ceea-ce priu acést'a se aduce la cunoscintia publica.

Toti onoratii membri, precumu si inteliginti'a

si poporulu din despartiamentu sunt rogati, a lua parte, in numeru catu se póte mai considerabile, la amentita adunare.

Din siedinti'a comitetului tienuta la Fagarasiu in 15 Augustu 1878.

Alexandru Micu, Grigoriu Negrea,
directoru desp. II. actuariu

Sciri ultime telegrafice.

Vien'a, 20 Augustu. Generalulu Szapáry respinse eri dupa o lupta mai indelungata ataculu insurgentiloru asupra localitatii Doboy.

Trupele austriace ocupara in 17 Visoc'a unde aflara multime de munitiune si arme.

Vien'a, 20 Aug. Dupa o batalia de mai multe óre in giurulu castelului si dupa o infricosiata lupta in stradele dela Seraievo, la care luara parte chiaru si femeile si insurgentii raniti, Seraievo a fostu ocupatu intregu de catra trupele austriace si stindartulu imperatescu a fostu plantatu intre strigari entusiastice ale trupelor si ale poporatiunei chrestine pe castelulu dela Seraievo. Perderile trupelor austriace dorere nu sunt neinsemnate.

Nr. 107—1878.

3—3

Concursu.

La gimnasiulu publicu romanu de religiunea gr.-or., precumu si la scól'a comerciala publica romana gr.-or. au devenitu vacante urmatóriele posturi de professori:

1. Duóe posturi de professori gimnasiali pentru filologi'a classica (l. latina si elina).

2. Unu postu de professoru la scól'a comerciala pentru sciintiele mercantile.

Pentru ocuparea acestoru posturi se escrie concursu cu terminu pana la **15/27 Augustu a. c.**

Concurentii voru adressá petitiunile loru catra subscris'a Eforia scolaru, instruite cu documentele:

a) Ca sunt de nationalitate romani si de religiune gr.-or.; b) ca au portare poliitica si morala buna; c) ca sunt sanetosi; d) ca in sensulu statutului organicu alu Metropolei romane gr.-or. din Ungari'a si Transilvani'a si alu regulamentului provisoricu alu archidiecesei transilvane pentru esaminarea candidatiloru de professura la scólele secundarie romane confessionale, au absolvitu concurentii la gimnasiu, facultatea filosofica, la vreo universitate din patria séu din strainatate; é' concurentii la scól'a comerciala, vr'o academia comerciala din patria. (Austro-Ungari'a.)

Salariulu pentru fiecare din aceste trei posturi este in anulu primu (de proba) 700 fl. Dupa-ce va depune candidatulu esamenulu de professura prescrisu de lege va obtiené salariulu anualu sistematu cu 800 fl. cu prospectu de inaintare la timpu seu in 900 fl. si cu dreptu de pensionare.

Brasiovu, in 16 Iuliu 1878 v.

Efori'a scóloru centrale romane gr.-or.

Publicatiune.

In **29 ale curentei (Aug.)** la 3 óre d. a. se va vinde prin licitatiune tienenda in faci'a locului fuudulu internu parochialu vechiu alu ecclesiei evang. reformate din Blasiu cu superedificatele aflatorie pe dinsulu.

Pretiu esclamarii: 1000 fl., vadiu 10⁰/. Condiitiunile se potu vedé la parochulu evang. localu si la judele processualu Toth Miklos.

Blasiu, 16 Augustu 1878. 1—2

Pensionatu de baieti
FORGES IN VIEN'A
II Praterstrasse Nr. 15.

Scóla speciala comerciala
in Vien'a, II Praterstrasse Nr. 15.
Directoru: **CAROLU PORGES.**

Anulu alu 14-lea.

Acestu institutu de invetiamentu privatu organizatu pe bas'a legeri dela 27 Febr. 1873 si-a ajunsu in timpu de treisprediece ani ai esistentiei sale scopulu ce si l'a pusu: formarea de comercianti capabili. Mii de teneri au se multiamésca esistentia loru instructiunei ce li s'a datu in acést'a scóla si directiunea 'si tiene de datorita a plasá pe auditorii absolvatii. 7—*

Incepntulu prelegeriloru la 16 Septembrie n. Inscrierile se incepu la 2 Septembrie. Programe gratis.

Editoru: **Iacobi Muresianu.**

Redactoru responsabilu: **Dr. Aurel Muresianu.**

Tipografi'a: **Ioane Gótt si fiu Henricu.**